

İÇANDOLU

ÖZDENGÖKÖZ

GÜVENSİZLİK, SEVGİSİZLİK, ŞİDDET

Her insan tek ve özeldir. Tanımlar bu özelliği ortadan kaldırıyormuş gibi gözükse de onlar olmadan sağlıklı düşünebilmek ve bilgiye ulaşabilmek mümkün değildir. Yine de "gençlik" kavramını biyolojik değişimlere paralel olarak belirli yaşlarla sınırlanmış bir sürece indirgemek ve bu sürecin " üretkenliğe geçiş" ile sona erdiğini iddia etmek hiç de adil değil bence. Çünkü gençlik, yaratıcılık ve üretkenliğin dorukta olduğu dönemdir. Genç insan, yeni düşünce ve deneyimlere herkesten fazla açık olan kimsedir. Ne yazık ki biz, politikacıların meydanlarda "gençler bizim geleceğimiz" diye nutuklar verdikleri, ama otuz yaşını doldurmamış kişilerin milletvekili olamadığı bir ülkede yaşıyoruz. Gençlerin düşüncelerini uygulamalarına izin verilmiyor, onlara güvenilmiyor. Bu güvensizlik kendini pek çok yerde gösteriyor ve kimi zaman çok kötü sonuçlar doğurabiliyor.

Güvensizliğin temelleri, ailede atılıyor.

Ülkemiz, yaklaşık kırk yıldır sosyal ekonomik, siyasal ve teknolojik bir gelişimin içinde. Bu gelişim, beraberinde kültürel bir gelişimi de getiriyor ve anlayışlar yavaş yavaş değişmeye başlıyor. Yine de hala birçok aile çocukları üstünde disiplini dayak yoluyla sağlıyor. Bu ailelerin üyeleri, gelenelde ya toplumun iyi eğitilmemiş alt kesim insanları ya da ruh hastalığı, alkolizm gibi sorunları olan bireyler oluyorlar. Çocuklarına nasıl yaklaşmaları gerektiğini, tutarlı ve yapıcı bir otoritenin önemini bilmiyorlar. Genç, doğru davranışlarının takdirini kimi zaman buluyor ama yanlış bir şey yaptığında da cezası ağır oluyor. Anne babalar bunu, çocuklarını eğitmenin en iyi yolu olarak görüyorlar. Oysa bilmiyorlar ki şiddet korkuyu doğurur; korku da şiddeti.

Bu durumun tersi bir davranış içinde olan aileler de var. Onlar çocuklarına karşı şiddeti kullanmıyorlar. Fakat bu da gencin sağlıklı yetişmesi için uygun ortam sağlamaya yetmiyor. Çünkü bu ailelerde disiplin çok gevşek ve tutarsız oluyor. Gencin doğru davranışları takdir görmüyor, yanlışlar karşısında ise hiçbir yaptırımında bulunulmuyor. Genç neyin doğru, neyin yanlış olduğunu öğrenemiyor. Bununla beraber genç, sevgiden yoksun, soğuk ve güvensiz bir ortamda yetişiyor. Yardıma ve ilgiye ihtiyacı olduğunda ailesinden beklediği sıcak ve içten sevgiyi bulamıyor. Bu da genci çaresizliğe ve yalnızlığa itiyor. Ailenin tutumu, neredeyse çocuklarının varlığından habersizmiş izlenimini uyandırıyor. Böylece genç kendini kolayca vazgeçilebilecek, değersiz bir eşyamaş gibi görmeye başlıyor. Ailenin bu ilgisiz tutumu, kimi zaman genç üstünde şiddet uygulamaktan daha kötü sonuçlar doğurabiliyor.

Bir gencin yetiştirilmesini olumsuz yönde etkileyen en önemli unsurlar da bunlar zaten: Şiddet ve ilgisizlik ... Bu iki tutum da gencin kendine olan güvenini kazanmasını engelliyor. Çünkü genç, kendisine güvenildiğini hissedemiyor. Bunun sonucunda da yeni arayışlara sürükleniyor. Genç insan, kaçış yolu ve kurtuluş umudu olarak ne yazık ki şiddete baş vuruyor.

Gençler şiddete başvurarak üstünlüklerini kanıtlama çabasına giniyor, bu yolla özgüvenlerini kazanmaya çalışıyorlar. Duygularını yadsıyor, sorunlarından dolayı başkalarını suçluyorlar. Bu gençler gizledikleri umutsuzluk ve güvensizlik duygularıyla bu şekilde mücadele ediyor ve çevreleriyle sürekli bir çatışma içinde olan insanlar olup çıkıyorlar.

Şiddete başvuran genç ailesel sorunların yanısıra uyumsuzluk probierni de çekiyorsa ortaya bencil, çıkarıcı, antisosyal, tek başına hareket eder ve yaptıklarından suçluluk duymayan bir insan çıkıyor. Daha sosyal ve dışa dönük olan genç ise aynı sorunlar yüzünden suç işleyen, şiddet eylemlerinde bulunan bir gruba katılıyor, hatta bazen evden kaçıp yaşamını sokakta, arkadaşlarıyla geçirmeye, onlar gibi yaşamaya, bir süre sonra da silah kullanmaya başlıyor.

Genç insan, genelde ailesel sorunlar sebebiyle şiddete başvuruyor. Ama her zaman tek suçlu aile olmuyor. Eğitim sisteminin çarpıklığı da bu olayda önemli rol oynuyor. Sürekli değişen sistem, öğrencilerin kafalarını karıştırıyor, öğretmenleri canlarından bezdiriyor. Sistemin yarattığı boşluklardan yararlanan gençler, şiddet eylemlerini okula kadar taşıyorlar. Öğretmenler öğrenci üstündeki otoritelerini koruyamadıkları gibi bütün bu aksaklıklar yüzünden mesleklerinden soğuyor, kültürlü ve kişilikli bireyler yetiştirme amacından sapıyorlar. Böylece okul, ailesiyle sorunları olan genç için bir sığınak olabileceken, onun şiddet eylemlerini rahatça gerçekleştirebildiği bir ortam haline geliyor.

Gençlerde şiddet eylemlerini görülmesinin bir sebebidir sınıfsal farklılıklar. Yoksul aile çocukları, varlıklı yaşlılarını kıskanıyor ve onlara açılan kapıların kendilerine kapandığını görünce hayal kırıklığına uğruyorlar. Onlarla yarışamayacağını görüyor ve kabadayılıkla, güç gösterileriyle üstünlüklerini kanıtlamaya çalışıyorlar. Böylece okullarda, sokaklarda, mahallelerde yoksul ve iyi eğitilmemiş gençler el birliği yapıp şiddet yoluyla kendilerini ispatlama çabasına giriyorlar.

Gençlerin şiddete başvurmalarında önemli bir etken de çevre. Kültürel gelişimden payını almamış taşra insanı, ırz, namus, ahlak gibi kavramların bilişsizce yüceltildiği bir ortamda yaşıyor. Koşulların yetersizliği sebebiyle iyi eğitim alamamış bu insanlar, bu değerleri korumak adına şiddete başvurmaktan kaçınmıyorlar. Bunun sonucu olarak her gün gazetelerin üçüncü sayfaların da, on dört- on beş yaşlarındaki gençlerin "Aile şerefini kurtarmak" adına işledikleri cinayet haberlerine rastlanıyor. Zaten kanın gövdeyi götürdüğü cinayet sahnelerin, şiddetin dozunun fazla kaçırıldığı "action" filmlerinin prim yaptığı bir dönemde, amacı "rating" toplamak olan televizyonlarımız ve "tiraj" kaygısında olan gazetelerimiz, şiddet olaylarını acımasızca sergilemekten kaçınmıyor, hatta böyle olaylar yakalamak için fırsat kolluyorlar. Bu anlayış, şiddet

eylemlerinin ortaya çıkmasına tek başına sebep olamaz belki ama bu eylemlerin durdurulmasına destek olmadığı da kesin.

Peki bu işin sonu ne olacak ? Zihinleri yeni fikirlerle dolu pırıl pırıl gençler suç işlemeye, şiddet eylemlerinde bulunmaya devam edip hayatlarının en güzel dönemlerinde cezalandırmaya, hapse düşmeye mahkum mu olacaklar? Onlara yardım eden olmayacak mı ? Yardım ettiklerini iddia edenler var; Bazı devlet adamları yasalarla oynayıp gençlere verilen cezaları en aza indiriyorlar, yargılanırken yaşlarının gözönünde tutulmasını sağlıyorlar. Ama bu çözüm değil Yapılacak şey, suçlu geçlere verilebilecek en uygun cezayı bulmak değil, onlara yardım eli uzatmak sorunlarına çözüm getirip doğru yolu bulmalarına yardım etmek olmalıdır. Bunun için öncelikle bu çarpık eğitim sisteminden kurtulunup yerine geçerli ve kalıcı bir sistem getirilmelidir. Eğitimin amacı, bilgili ve kütürlü bireyler yetiştirmek, bunun yanında gençlerin kişilik gelişimlerine de katkıda bulunmak olmalıdır. Okullarda en iyi şekilde eğitim vermenin yanında, öğretmen ve öğrenci arasında düzeyli ama sıcak ve güvenilir ilişkiler kurulmasına da önem verilmelidir. Bu sayede genç, kendine olan güvenini kazanmaya başlar.

Şiddete başvuran gençlere yardım etmenin bir başka yolu da onlar için özel eğitim merkezleri kurmaktır. Buralarda gençlerin ilgi alanları belirlenip bu alanlarda gelişmelerini sağlayacak etkinlikler yapılmalı ve gençlerin sosyal yönden gelişmelerine ve sorunlarını çözmelerine yardım edecek sosyal görevliler olmalıdır. Böylece sokaklarda yaşayan, hiçbir amacı olmayan gençlerin ilgisi başka yönlere çekilmiş olur. Gençler zamanla anti-sosyallikten kurtulur, şiddet eylemlerinde bulunmaktan vazgeçer ve topluma yeniden kazandırılırlar. Bu sayede suçlu gençlik verimli ve üretken gençlik haline gelebilir.

Bunlar genç, şiddete başvurduktan, suç işlemeye başladıktan, yani iş işten geçtikten sonra yapılabilecekler. Peki ya öncesi? Bir sorunun sebeplerini ortadan kaldırmak, o soruna çözüm aramaktan daha kolay ve etkili değil midir? Elbette aileden kaynaklanan nedenlere inip aileleri tek tek ele almak mümkün değil. Ama şu da bir gerçek ki tutarlı bir disiplinin hakim olduğu ailelerde, genç insanın herşeyiyle yakından ilgilenen, gerektiği zaman "dur" diyen anne babaların çocukları genelde sorunları şiddet yoluyla çözümlenmeye çalışmazlar. Yani aile anlayışının değişmesi ve ailede yapıcı ve tutarlı bir otoritenin hakim olmasıyla gençlerin ruhsal sorunlar yaşamaları, bunun sonunda da şiddete başvurmaları engellenebilir.

Şunu unutmayalım ki hiçkimse suçlu doğmaz. Gençler sağlıksız ortamlarda yanlış yetiştirilme sonucu suça itilirler. Genç insanın şiddete başvurmanın, birçok etkenin birikimi sonucu ortaya çıkan bir başkaldırı, bir protesto, bir yardım çağrısıdır. Birileri onlara kulak vermeli, yardım eli uzatmalıdır. Çünkü aile ve toplum suçlu gençlere borçludur.